

Menigheder til gode i rigeligt Maal. Jeg læste en Tale, som det ærede Medlem Hr. H. P. Hanssen (Nørremølle), der sidder her lige foran mig, holdt for nogle Dage siden. I denne siger han efter min Mening et Alvorsord til de sønderjydske Menighedsraad. Det ærede Medlem siger meget rigtigt: I kan ikke klare jer selv henede, hvis I nu skulde staa paa egne Ben, det er jo saaledes, at I aarlig omgaa fra den gamle Del af Danmark faar et Tilskud til jeres Virksomhed henede, et Tilskud paa saadant noget som $\frac{1}{4}$ Million Kr. om Aaret. Ja, det er rigtigt, og det ærede Medlem kunde have tilføjet og tilføjede maaske ogsaa, at foruden de Kapitaler, som jeg nævnte er overført til Haderslev Stiftamt, er der fra Sjælland og Lolland-Falster Stift for at hjælpe Menighederne dernede laant dem ca. 238 000 Kr. Jeg siger, det tager sig ikke særlig kønt ud, at man fra de kristne Menigheds Side paa en saadan Maade, som man har gjort det dernede, protesterer mod Gennemførelsen af en Lovforanstaltning, der af alle her i den gamle Del af Danmark er anerkendt som et Gode, og som derfor den Del af den sønderjydske Befolkning, der har Interesse deri, har Krav paa ogsaa at faa Del i. Det havde ikke været umuligt for os at lave Protester, vi kunde meget vel være kommet her til den danske Rigsdag med Protester, der havde haft mere end 6—700 Underskrifter; hvis vi havde ønsket det, kunde vi have bragt en Protest frem, som havde indeholdt en Snes Tusind Underskrifter, en Protest mod Menighedsraadens Adfærd i den Henseende. Men den sønderjydske Befolkning trænger efter vor Mening til Ro paa alle de Omraader, hvor der kan faas Ro. Vi har derfor ikke ønsket at være aggressive paa dette Felt endnu, vi har ønsket at være med til at finde en Ordning af dette Forhold, men vel at mærke en saadan Ordning, at Smaakaarsstanden i Sønderjylland faar samme Ret som heroppe. Jeg vil her tillige nævne i Anledning af, at vi har faaet en ny Protest, at Formændene for de sønderjydske Husmandsforeninger har protesteret imod, at Loven af 30. Juni 1922 ikke blev ført ud i Livet, 49 Formænd har sendt Rigsdagen en saadan Protest. De fremsætter Krav om, at de stilles aldeles lige med det øvrige Land, og siger, at det ved manglende Loyalitet, som man har Eksempler paa fra Menighedsraadens Side, endogsaa er muligt fuldstændigt at sabotere Loven af 30. Juni 1922 om Jords Udstykning.

Ogsaa fra et andet Synspunkt er den stærke Aktion, man har i Gang, mig ufor-

staaelig. De sønderjydske Menigheder berøres jo overmaade lidt af denne Lovforanstaltning. Der er jo ingen, der vil tage noget fra dem; der er ingen, der vil formindske det økonomiske Grundlag, de sønderjydske Menigheder hviler paa. Sagen er nemlig den, at Præstegaardene og Præstegaardsjorderne i den danske Kirkeforfatning indgaar som et Led i hele den Lønningsfond, man har til at skaffe de nødvendige Midler til Præsterens Lønning. Naar de sønderjydske Menigheder ikke selv gennem Bortforpagtning eller, hvis Jorden udstykkes, gennem den Afgift, de faar af Jorden, faar tilstrækkelige Midler til at lønne deres Præster med, faar de Tilskud fra Stiftsmidlerne. Har de dem ikke i Haderslev Stift, faar de dem af de andre Stiftsmidler. Det er Staten, som har Ansvaret for, at disse Midler skaffes til Veje. Præstegaardene og Præstegaardsjorderne indgaar kun som et første Bidrag i de Midler, man skal bruge til Præsterens Lønninger, det andet, der skal skaffes til Veje, faar de saa paa anden Maade. Der er kun et enkelt Tilfælde, som kan spille en Rolle her, og som jeg vil nævne, fordi det forekommer mig at være ikke helt taltalende at se, at Præsterne, ja, endda Præster, der er kommet heroppe fra, har staaet i Spidsen for den Bevægelse, de kristne Menigheder dernede har skabt i denne Sag. Forholdet er nemlig det, at de Menigheder, som i Kraft af egen Kapital klarer sig og har Overskud, ikke behøver at aflevere hele Overskuddet til Lønningsfonden, altsaa lade det gaa ind i Stiftsmidlerne, men de 50 pCt. af de første 1 000 Kr. beholder de selv, og saa synker Procenten efterhaanden lidt af det øvrige. Af de sønderjydske Menigheder, hvoraf der er nogle og halvtreds i de 3 Amter, er der en 14—15 Stykker, som har Overskud, og det kan naturligvis være tilfældigt, at et Par af de Præster, som har været længst fremme i Modstanden mod Udstykning af Præstegaardsjorderne, er netop dér, hvor Menighederne har Kapital, hvor de har haft Overskud. Dér er man nemlig interesseret i at beholde disse 50 pCt., og herpaa kunde Udstykningsloven, for saa vidt Afgiften af Jorderne blev mindre end den, man nu faar i Forpagtning, komme til at øve Indflydelse. Det er ogsaa det eneste Tilfælde, i hvilket de sønderjydske Menigheds Økonomi berøres af selve Loven. Jeg nævnte lige, at af de Menigheder, vi har i de 3 Amter, er der en 14—15 Stykker, som har Overskud. De har ca. 25 000 Kr. i Overskud, medens de andre Menigheder har et Underskud af 132 000 Kr.